

ELEMENTARZ

KATOLICKI

Katowice

2024

Spis treści

Wstęp	9
Nauka czytania	13
Znaki pisarskie	45
Alfabet	46
Liczby arabskie i rzymskie	47
Ćwiczenia	48
Wyrazy jednosylabowe	49
Wyrazy dwusylabowe	52
Wyrazy trzysylabowe	53
Wyrazy czterosylabowe	54
Wyrazy pięciosylabowe	54
Zdania	54
Małe pożyteczne nauki	57
Po przebudzeniu się ze snu	59
Pacierz	59
Kogut	59
Nauka	61
Modlitwa przed nauką	61
Modlitwa po nauce	61
Jak się dzieci zachować mają przy stole	62
Modlitwa przed posiłkiem	63
Modlitwa po posiłku	63
Ręka prawa i lewa	63
Nauczka dla dzieci	65
Zabawa	65
Zagadka	65
Udając się na spoczynek	67
Modlitwa wieczorna dziecka	67

Naucz się na pamięć	69
Kościół	71
Kościółek otwarty	71
Dzwon kościelny	72
Bławatek	72
Jak i za co wdzięcznym być Bogu	73
Widzę	74
Co to jest?	74
Słyszę	74
Pies stróżem	75
Jak gęsiarka Barbarka Panu Jezuskowi we frasunku pomogła	77
Aniołek w serduszkach	78
Dwaj królowie	78
Szyszka i grzyb	78
Franuś	79
Rzemiosła	79
Życzenia złożone ojcu w dniu imienin przez małą Zosię	80
O prawdzie	80
Święci robotnicy	81
Nasz dom	82
Nasz dziaduś	82
Modlitwa polskiego dziewczęcia	83
Ucz się dziecię	84
Bóg	85
Rozmowa z mamą	86
Dobry Jezu	88
Kraj ojczysty	89
Święty Kazimierz, wzór dla dzieci i młodzieży	91
Do polskich dzieci	92
Obrazki	93
Zakończenie	94

NAUKA CZYTANIA

B b *B b*

ba ba be be bi bo bó bu by

ab ab eb eb ib ob ób ub yb

bia bia bie bie bio bió biu

bo bio ba biu eb ab yb bie by

K k *Kk*

ka ką ke kę ki ko kó ku ky

ak ąk ek ęk ik ok ók uk yk

kia kią kie kię kio kió kiu

kij jak ką-cik bu-cik byk huk ja-ką

Ł ł Łł

ła łą łe łę ło łó łu ły

ał ął eł ęł ił oł ół uł ył

bia-ła by-ła ko-łek bład go-łąb ład lał

Dwuznaki

Ch ch *Ch ch*

cha chą che chę chi cho chó chu chy

ach ąch ech ęch ich och óch uch ych

chia chią chie chię chio

chca chcą chce chczę chci chco chcó chcu chcy

chłó-pak zuch cho-wać mu-cha chleb węc

Znaki pisarskie

.	kropka
?	pytajnik
!	wykrzyknik
,	przecinek
;	średnik
:	dwukropek
—	myślnik
...	wielokropek
„ ”	cudzysłów

Alfabet

A a	<i>Aa</i>	O o	<i>Oo</i>
Ą ą	<i>Ąą</i>	Ó ó	<i>Óó</i>
B b	<i>Bb</i>	P p	<i>Pp</i>
C c	<i>Cc</i>	R r	<i>Rr</i>
Ć ć	<i>Ćć</i>	S s	<i>Ss</i>
D d	<i>Dd</i>	Ś ś	<i>Śś</i>
E e	<i>Ee</i>	T t	<i>Tt</i>
Ę ę	<i>Ęę</i>	U u	<i>Uu</i>
F f	<i>Ff</i>	W w	<i>Ww</i>
G g	<i>Gg</i>	Y y	<i>Yy</i>
H h	<i>Hh</i>	Z z	<i>Zz</i>
I i	<i>Ii</i>	Ż ż	<i>Żż</i>
J j	<i>Jj</i>	Ź ź	<i>Źź</i>
K k	<i>Kk</i>	ch	<i>ch</i>
L l	<i>Ll</i>	cz	<i>cz</i>
Ł ł	<i>Łł</i>	dz	<i>dz</i>
M m	<i>Mm</i>	dź	<i>dź</i>
N n	<i>Nn</i>	dż	<i>dż</i>
Ń ń	<i>Ńń</i>	rz	<i>rz</i>
		sz	<i>sz</i>

Liczby arabskie i rzymskie

0		1	I
1		2	II
2		3	III
3		4	IV
4		5	V
5		6	VI
6		7	VII
7		8	VIII
8		9	IX
9		10	X
10		20	XX
11		30	XXX
12		40	XL
13		50	L
14		100	C
15		500	D
16		1000	M

chrza chrzą chrze chrzę chrzo chrzó chrzu chrzy
 trza trzą trze trzę trzo trzu trzó trzy
 skrza skrzą skrze skrzę skrzo skrzó skrz u skrzy

Wyrazy jednosylabowe

ach! akt, ar, aż
 bat, bas, but, bić, być, bok, Bóg, buk, byk, był, ból,
 bez, bąk, bruk, barć, brew, bieg, biel, brat, broń, bóbr,
 bród, błysk, brąz, bądź, błąd, błądź, barszcz, bluszcz,
 Brześć, brzuch, brzmi, brzęk, brzeg, brzask
 ci, co, cap, cep, cię, cud, cel, cynk, cios, cień, ciecz
 ćma, ćwiek, ćwicz, ćwierć
 chleb, Chełm, chlew, chart, chłód, chłop, chór, chów,
 chrząszcz, chmiel, chwast, chwiać, chrzan, chrzest
 czas, czym, cześć, część, człek, czyn, czyń, czyj,
 czuj, czczy
 dach, dam, dąb, dom, dym, dwa, dwie, dno, drut,
 dłoń, dług, dwór, drwa, drzwi, duch, dość, drzą,
 dreszcz, deszcz
 dzwon, dzień, dzik, dziób, dziw, dzban, dziad, dziś

Wyrazy czterosylabowe

a-be-ca-dło, bar-ba-rzy-niec, cho-rą-giew-ka, gos-po-dar-stwo, i-mie-ni-ny, ja-jecz-ni-ca, ko-ło-wro-tek, li-to-ści-wy, ła-mi-głów-ka, mi-ło-sier-dzie, naj-moc-niej-szy, od-ku-pi-ciel, oj-co-wi-żna, prze-mie-nie-nie, rę-ka-wicz-ka, szczo-dro-bli-wość, to-wa-rzy-stwo, miar-ko-wa-nie, za-u-fa-nie, że-lo-wa-ty

Wyrazy pięciosylabowe

ar-chi-tek-tu-ra, bło-go-sła-wień-stwo, ca-ło-pa-le-nie, cy-wi-li-za-cja, en-cy-klo-pe-dia, ga-gat-ko-wa-ty, ho-ry-zon-tal-ny, i-no-wro-ćław-ski, ko-lę-do-wa-nie, lek-ko-myśl-nost-ka, ła-mi-głó-wecz-ka, ma-ka-ro-ni-zmy, nie-ro-zer-wal-ność, ob-wa-rza-necz-ki, prze-wi-dy-wa-nie, roz-po-rzą-dzal-ny, sza-racz-ko-wa-ty, To-por-czy-ko-wie, u-roz-ma-i-cać, War-sza-wia-necz-ka

Zdania

Dzie-ci! Ko-chaj-cie wa-sze-go oj-ca i wa-szą mat-kę. Wa-si ro-dzi-ce ser-decz-nie was ko-cha-ją. Od chwi-li

MAŁE POŻYTECZNE NAUKI

Jak dzieci zachować się mają w ciągu całego dnia

Nauka

Na prośbę ojca lub matki, lub też na-u-czy-cie-la, porzuć na-tych-miast swoje za-baw-ki, i weź się szcze-rze za książkę! Pa-mię-taj dobrze, moje dziecko, że kto za młodu grun-tow-nie czegoś się na-u-czyć prag-nie, musi być bardzo u-waż-nym i bardzo pil-nym. Kto nie-chęt-nie za-sia-da za książ-ki, dla tego czas nie-sły-cha-nie się wy-dłu-ża. Nie-które dzie-ci ma-ru-dzą nie-kiedy ca-ły-mi dniami nad na-u-cze-niem się jakiejś po-ży-tecznej rzeczy, bo mało u-wa-ża-ją. Tym-cza-sem inne, u-waż-ne dzie-ci, do na-u-cze-nia się tej-że sa-mej rze-czy po-trze-bu-ją za-le-dwie pół go-dzin-ki czasu. O, jakże miło im później bawić się po nauce.

Modlitwa przed nauką

Wejrzyj na nas, wielki Boże!
Niech nam łaska twa pomoże,
Byśmy grzeczni, pilni byli,
Dobrych rzeczy się uczyli.

O co prosimy Pana Boga w tej modlitwie?

Modlitwa po nauce

Boże, dzięki Ci składamy,
Żeś swą łaską wspomógł nas,
I pozwolił przy nauce
Pożytecznie spędzić czas.

Za co dziękujemy Bogu w tej modlitwie?

Dzwon kościelny

Już słońeczko świeci,
Więc wstawajcie dzieci,
A dzwonek z kościoła
Na modlitwę woła.
Dziś mamy niedzielę,
Trzeba być w kościele.
Upaść na kolana,
Serce wznieść do Pana.

Bławatek

Jakiż ja nikczemny kwiatek!
Rzecz ze łzami bławatek.
Jaki taki kwiat się stroi,
Ja w biednej sukience mojej.
Na to kłosek mu powiada:
Przyjm uwagę, od sąsiada,
Bóg cię piękną odział szatą,
Choć nie strojną, nie bogatą.
W niej cię mile przyjmą wszędzie,
Każdy skromność wielbić będzie.
Chwal więc za to imię Pana,
Wdzięczną mu łzę ponieś z rana,
A gdy dzień szczęśliwie minie,
Niechaj druga łezka spłynie.
Bo Bóg więcej temu daje,
Kto i na małym przestaje.

Jak i za co wdzięcznym być Bogu

Ile ziarenek piasku w morzu,
 Ile gwiazdek jest w przestworzu,
 Ile kwiatów w wiosny porze,
 W kwietniu, w maju kwitnąć może,
 Ile zwierząt w całym świecie,
 Ile ptasząt śpiewa w lecie,
 Ile piórek w skrzydłach ptaszcych,
 Ile kłosów wśród pól naszych,
 Ile drzew i listków w lesie,
 Ile kropel rzeka niesie,
 Ile rybek w morzu pływa,
 Ile zboża w czasie żniwa,
 Ile kruszców w ziemi łonie,
 Ile światła w słońcu płonie,
 Ile śniegu jest na górach,
 Ile kropel deszczu w chmurach,
 Ile muszli w oceanie,
 Ile dzieci w każdym stanie:
 Tyle wdzięcznych łez potrzeba
 Złożyć Stwórcy ziemi, nieba,
 Że opiekę ma nad nami,
 Że obdarza nas łaskami.

Kto naucza nas o Bogu i ofiarę Mu składa w kościele za winy nasze?

Więcej Pan Bóg ma, niż rozdał.

Święty Kazimierz, wzór dla dzieci i młodzieży

Wielkim miłośnikiem prawdy był Święty Kazimierz, syn Kazimierza Jagiellończyka, króla Polski. Już od dzieciństwa umiłował różne cnoty, a mianowicie pobożność, czystość i prawdę, to znaczy, że nigdy nie kłamał. Mawiał on często, że po Bogu prawdzie najwięcej służyć trzeba. Czystość duszy i ciała tak umiłował, że nie tylko nie uczynił nic takiego, czego by się wstydził przed rodzicami, ale nawet w słowach i myślach był czystym. Wolał umrzeć, niż grzech popełnić. Nigdy nie wymówił klątwy albo nieprzyzwoitego słowa, które by obrażało skromność.

Młody Kazimierz wstawał wczesnym rankiem i szedł do kościoła, a gdy świątynia była zamknięta, modlił się u wrót kościelnych. Spędzał dużo czasu na modlitwie i czynił wielkie postępy w naukach. Z latami pomnażał się królówic Kazimierz w cnotach i mądrości. Był opiekunem sierot, wdów i nędzarzy. Jeżeli kogo niesprawiedliwie osądzono, wstawiał się do ojca o darowanie kary.

Umarł królewski młodzieniec w 1484 roku, w wieku 26 lat. Pochowany w Wilnie, dziś stolicy Litwy.

Rozkoszy przemijają, cnoty trwają.

Do polskich dzieci

Uczcie się dzieci pilnie, wytrwale,
 Bo tak Ojczyzny radzi wam głos.
 Bo lata płyną szybko, jak fale,
 Dojrzałych ludzi czeka was los.

Uczcie się dzieci, wyście podporą,
 Dźwignią narodu będziecie wraz.
 Niechże z was inni wzór piękny biorą,
 Bądźcie szlachetni, czyści bez skaz.

Bo kiedy jednych starość przygniecie.
 Odbierze siły i zaćmi wzrok,